19.10.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: U 56/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu energiaverodirektiivi)

Kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä asiassa. Keskitymme lausunnossamme tieliikennettä koskeviin kysymyksiin.

Nyt käsiteltävänä oleva asia on osa EU:n niin kutusutta 55-valmiuspakettia. Tähän pakettiin liittyy myös keskeisenä osana autokannan päästösääntelyä, biopolttoaineiden laadun ja jakeluvelvoitteen sääntelyä, polttoaineverotusta, julkisten hankintojen ja investointien velvoittavaa ohjauksen sääntely sekä taakanjakosektorin päästövelvoitteet. Tämän lisäksi on selvityksessä joukko kansallisia toimenpiteitä, kuten päästökauppa, liikenneinvestoinnit ja liikenteen verotus.

Tämä kokonaisuus on erittäin suuri ja siinä pöydällä olevilla asioilla on niin paljon ristikkäisiä vaikutuksia, että yhtä asiakokonaisuutta ei voi arvioida erillisenä asiana. Poliittisen päätöksenteon tukena on oltava riittävät vaikutustenarvioinnit, joissa asiaa arvioidaan kanasantalouksien, kotitalouksien ja yritysten näkökulmasta. Nyt näitä arvioita ei ole. Ilman kokonaiskuvaa päätöksenteko asiassa on suurelta osin arvauksiin eikä tietoon perustuvaa.

Komissio on esittänyt, että energiaverotuksen muuttamista niin, että energiaverotasoja yhdenmukaistetaan EU:ssa. Tätä toimenpidettä pidetään välttämättömänä, jotta komission esitys päästökaupasta voitaisiin toteuttaa. Suomen osalta esitys merkitsisi fossiilisten polttoeineiden verotasojen alentamista, mikä alentaisi ihmisten ja tavaroiden liikkumiskustannuksia. Toisaalta EU:n 55-valmiuspaketin muut esitykset tulisivat toteutuessaan nostamaan polttoaineiden hintoja todennäköisesti nykytasoa korkeammaksi.

Komission esityksestä ei selviä miten kokonaisuudessa arvioidaan esimerkiksi käyttövoimaverojen ja ajoneuvoverojen tasoeroja jäsenmaiden välillä. Näillä veroja ei voi jättää huomiotta, sillä niillä on merkittävä vaikutus kilpailukykyyn ja kotitalouksien liikkumiskustannuksiin.

Suomessa polttoaineiden verotaso on EU:n keskitasoa korkeampaa. EU:n Oil Bulletinin hintavertailun mukaan lokakuussa 2021 bensiini oli kalleinta Tanskassa ja Suomessa, dieselin osalta olemme viiden kalleimman maan joukossa. Vertailussa ei huomioida käyttövoimaveroa. Mikäli hintoja harmonisoidaan, niin korkeimmat hinnat tulevat laskemaan ja alimmat tulevat nousemaan, mikä on edellytys uusien veroja- maksujärjestelmien käyttöönotolle kuten EU:n yhteiselle päästökaupalle. Mikäli kansalliset verotasot jäisivät päästökaupan toteutuessa merkittävästi eri tasoille, niin tällä olisi myös vaikutusta jäsenmaiden väliseen kilpailukykyyn.

Arvioitaessa eri jäsenmaiden päästötavoitteita ja päästöjen vähennyskeinoja tulee huomioida myös se, missä olosuhteissa kussakin jäsenmaassa liikutaan. Harvaan asutussa maassa kuten Suomessa henkilöautolle vaihtoehtoisten liikkumismuotojen järjestäminen on usein mahdotonta tai ainakin merkittävästi kalliimpaa kuin muissa jäsenmaissa. Nämä olosuhteet ja kustannukset tulisi huomioida BKT:n rinnalla EU:n päätöksenteossa. Tämän asian edistäminen tulisi olla Suomen kärkihanke EU:n edunvalvonnassa.

Autoliitto ry
Hämeentie 105 A
PL 35
00551 Helsinki

Automobile and
Touring Club of Finland
Hämeentie 105 A, P.O.Box 35
FIN-00551 Helsinki Finland

puh. /tel. +358 9 7258 4400
fax +358 9 7258 4460
e-mail: autoliitto@autoliitto.fi
www.autoliitto.fi

trade reg. no FI02010093
reg.ass.no 108558
domicile Helsinki

Yhteenvetona voidaan todeta, ettei nyt esitetyn asian ja siihen liittyvän 55- valmiuspaketin kokonaisuuden vaikutustenarviointia ole tehty niin, että sen perusteella asiaa voitaisiin arvioida riittävällä tavalla. Ei ole hyväksyttävää, että esimerkiksi esitetyn kokonaisuuden vaikutusta polttoaineiden hintoihin ei tiedetä ennen kuin päätetään sitoutua tähän esitykseen ja päästökauppaa määrittelevään mekanismiin.

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry